

ZA DEMOURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

Nr. 33/34 (164/165)

1998. GODA 4. - 11. SEPTEMBRIS

CENA 20 SANTIMI

KONSULTANTI: *relijas lūtas – prāvests Alberts Budžs, Raiņa ielā 21, Tīša, Bolvu rajons, LV-4572, tālrunis – 245-56312; mōkslas vaicōjumi – Pīters Gleizdāns, Bazneiccas ielā 34, Rēzekne, LV-4601, tālrunis 246-23325; poligrafeja, izdevnīceiba – Jōns Eļksnis, Bazneiccas ielā 28, Rēzekne, LKC izdevnīceiba, LV-4601, tālrunis 246-22298; dzeja – Ontons Slišāns, Upīte 2-13, Šķilbānu pogosts, Bolvu rajons, LV-4587; vēsture – Viktors Trojanovskis, R. Blaumaņa 17/I8, dz. 6, Ludza, LV-5701; kulturvēsture – profesors Pīters Zeile, K. Valdemāra 145/I-52, Reiga, LV-1013, tālrunis 27-361423; ekonomika – profesors Jezups Zeļonka, LJAEL Akademijas 1, Reiga, LV-1003; ūzemu biroja vadītājs – Alberts Spōgis, Breslauer Straße 44, 48157, Münster, Deutschland.*

ALBERTS BUDŽE, PRĀVESTS DRAUDŽU DZEIVE

Leidz augusta sōkumam Rugoju pogostā pīdzīmuši septēni bārni, nu kurim tikai vīns ir vacokim, kuri sovu lauleibu registrējuši oficiāli.

Latvējā videji kotrs sastais bārns dzīmst ūrlaileibā, bet Eiropas Savīcības valsts — kotrs catūrtais. Pāri Latvējā registrāti 19740 dzīmuši (3145 ūrlaileibā), šūgud leidz 1. augustam — 9470 (ūrlaileibā 1635). Igaunējā kotrs catūrtais bārns dzīmis naprācātim vacokim.

Vīns nu gleznainākajām Latgolā ir Aglyunas pogosts, jīmā 2680 īdzeivotāji, centrā atsārūn tautas svātīta — bazilika ar breinumadareitājas Dīvmōtes svātgleznu.

7. augustā Maltais pogosta padūmes sēdē pījimts lāmums par kopsātām un tū sakortōšanu, vītu īrōdeišanu apbedējumim un uzturēšanu kōrteibā.

Daugavpīls bārnu bōriņu apryupes centrā »Kalkūni« 11. augustā beja lela svātku dīna — dekans A. Madelāns 47 bārniem pasnēdze Kristeibas sakramētu, puisānam Anatolijam Marcinkevičam jys klīva par krysttāvu, bet par krystmāti — apryupes centra direktore Lilija Gorbunova.

16. augustā Elernas draudzi Daugavpīls rajona Tabores pogostā vizitēja Jelgovas diecēzes veiskups J.E. A. Justs, ticeigī augstū vīsi sagaidēja ar sōlsmaizi, goreigom dzīsmēm un dzeju. Dīvcolpōjums laikā veiskups runojā par Dīvmōtes lēlū nūzeimi kotrā cyvākā dzeivē, uzsvārdams, ka jei ir vyslobōkō vydotōja storpi Divu un cyvāku.

Sakārā ar remontdorbiem katehetikas institutā Rēzeknē septembrī nūdarbeibas nūtyka 18. un 19. datumūs Aglyunā, lekcejas sōcēs pułkstīn 11.00.

18. augustā kurzemnieki nu Ventspīls un Talsim devēs svātcelījumā uz Kolku, ceļā pavadēja četras dīnas un 21. augustā pułcējōs pi golapunkta bazneicās. Pēc dīvcolpōjuma nūtyka procesja pa pogostu, pēc kurās bazneicās dōrā ūroks krysts. Vokorā beja goreigōs muzykas koncerts, bet nu

pułkstīn 21.00 leidz nōkamajam reitam — lyugšonu nakts, kas nūsasležēs ar dīvcolpōjumu. Kai sacēja Zīmejkurzemēs dekans Andrejs Mediņš, šādi ceļojumi tiks reikoti kotrū godu un tīm vajadzītu salīdēt Kurzemēs dažādu konfeseju draudzes. Jys cer, ka šīm nūvoda tai rassīs sova svātīta leidzeigā kai Latgolā Aglyuna.

Jaundubultu apryupes centrā sērmagļvi un personāls 5. augustā devēs ekskursejā uz Aglyunas Dīvmōtes svātkiem, daudzi tī beja pyrmū reizi. Jyurmaņnikus sagaidēja mūkine Lūcija, īpazeistīnōja ar svātajōm vītōm un divnomā apkörtī, pristes aizlyudzē par jīm, svētēja igōdōtūs dīvbeibeibas priķšmatus. Paļdis Majoru Romas katōlu draudzes prāvestam A. Solimam, ka biži apcīmojā pansionatu.

21. augustā Rēzeknē lītišķā vizitē īsarodōs ministru prezidents Guntars Krasts, pīsadalējōs navalstīskū organizaceju foruma atklōšanas plēnarsēdē, apmeklēja vairōkus piļsātas uzjānumus un pl. 16.30 oficiālā vizitē īsarodōs pi Rēzeknes—Aglyunas diecēzes veiskupa J. E. J. Buļa. Tikšonōs nūritēja sirsneigā gaisūtnē, prezidents apskatēja nāsej kapitali izremontātū Jezus Sirds katedrali un atzīneigi nūvērtēja restaurāciju, ticeigā jam pasnēdze krōšņu zidus.

Daugavpīls 2000. godā gatavojas sovai 725 godu jubilejai. Pavysam nāsej firma »Ditton« izstrōdōja un realizēja Svātō Pītera bazneicās apgaismōšonās projektu un pošķīlē tei ir pyrmō Latgolā, kas vysā krōšņumā radzama ari nakts laikā. Teik plānots, ka uz jubilejas svīneibom tiks eistynōti ari pōrejūs tradīcionalūs konfeseju dīvnomu apgaismōšonās projekti.

Īvodūt jaunū mōceibu godu 1. septembrī plīkst. 12.00 Rēzeknes Jezus Sirds katedrālē Rēzeknes — Aglyunas diecēzes veiskups J. E. J. Bulis celebreja svātū Misi un kotrām bārnām deve sovu veiskupa svēteibū.

Bolvu katōlticeigī īdzeivotāji sašutuši, ka videonūmas punkti (piļsāta tādi divi) pīdōvojā videofilmās ar pornografisku saturu, lai aizlīgtu šāidas produkcējas izplatēšonu, dūmē īsnīgts 400 cyvāku paraksteits protesti. Izarōdis, ka pošvaldeibai nav juridisku tīseibu aizlīgt voi atļaut tam-leidzeigās darbeibas un ticeigā zaudēja ceiņā pret porno filmām.

ALBERTS BUDŽE, PRĀVESTS

LEITOVAS VEISKUPI AGLYUNĀ

Šūgod 15. augustā, Dīvmōtes dabasūs uzjīmšonas svātkū Aglyunā svīneigū svātū Misi celebreja septēni veiskupi, divi nu jīm beja nu Leitovas. Pīdōvoju jūs eius dzeivesstōstus.

O Viļņas arhidiečēzes paleigveiskups Dr. J. E. Jonas Boruta S. J. dzīmīs 1944. goda 11. oktobri Kauņā, kur tāvs Jonas beja Vitaute Lelō universitātes profesors un aktīvs sabidrīks darbiniks. 1948. godā tāvu apcītīnōja un nūtīsōja ar breiveibas atjīmšonu uz 25. godīm. Leitovas atsagrīzēs 1957. godā. Dāls 1962. godā pabeidze Kauņas 13. vydusskūlu un gribēja studejas tur-pynōt Goreigajā seminarā, bet padūmu vara šū īceri naļove eistīnōt, apdōvynōtāis jaunītis tymā pošā godā īsastōjōs Viļņas universitātes Fizikas un matematikas fakultatē un pēc studeju sekmeigas nūbeigšonās dorbōjōs Leitovas Zynōtpu akadēmējas Fizikas institūtā.

1982. godā J. Boruta aizstōvēja disertaceju, tūmār tikai pēc Leitovas naatkareibas atgyušonās 1991. gada 12. oktobri Viļņas universitātes padūmu izdevē apliceibu, ka īgivis zynōtpnīskā grādu (1982. goda 9. martā). Leitovas zynōtpnīskā padūmu 1992. goda 19. oktobri tū augstu nūvērtēja un autoram pīšķere Dobas Zynōtpu doktorā grādu.

Ar drbu un studejom J. Boruta tur-pynōtā 1975. godā teologejas studejas Leitovas pagreides seminarā, 1981. g. 26. jūlii veiskups Julijans Stepanovičs jū slepeni ordinēja par pristeri — svīneibas nūtyka nalelāja Jonišku dekanata Skaitsgiru svātō Jura bazneicā.

Kod 1983. godā arrestēja »Leitovas katōlu hronikas« dybynōtōju un pyrmū redaktori Sigitu Tamkeviču S. J. (tagad Kauņas diecēzes arhiveiskups metropolīts), J. Boruta tur-pynōtā jō īsōktū dorbu nu 1983. leidz 1989. godam, sagatavōdams un izdūdams 21 šo svoreigā leitovišu pagreides izdavuma laidīnu, tymā pošā laikā ar pristerim V. Aļuli MIC

gon jīmti nu myusu fondim. Ir īskots kōdreizejūs muižas īpašnīku Kuznecovu dzīmītas biografejā — Jasmuižā jī nūpērā pagōjūšod godītā 60. godū un saimnīkōja leidz pat 1949. godam, Grigorija meita Klaudija Apsīte dzīvējā tagadejō muzeja telpōs — aizvasta uz Sibireju. Tod īsavōce kolhōz un 1964. godā tōs nūdūtās muzejām.

Snādzam īskotu par kulturas, saimnīcīsku un sabīdryskū dzīvei. Dokumenti līcīnoj, ka Kuznecovi zemi dīvīnōjūši skūlas un bazneicu byuvei, Latvejas breivīvāsts laikā īsasaistējōs aizsorgu organizējās dorbā. Plīksāni muižu īrēja nu 1883. leidz 1891. godam, tī beja jaunō Jōņa Raiņa gīm-nāzējas un studeju godi.

Skaidreite Apeināne: — Polikarpa Čerņavskā pīmīnas pasōkumu nūslāgums beja majā, 19. junī — atzīmētā gleznōtā Jōņa Undas jubileja ari jī pošā un meitas akvareļu izstōdi nu cykla »Islandes īspādi». Mōkslināks ir ari lobs aktīrs, — Beja dūma snīgt īskotu par tagadejō Aizkālnes pogosta vēsturi, pastōsteit muzeja apmaklātōjim par Jasmuižu. Tai šāmā īzstōdē var redzēt, kaida Jasmuižā beja pagōjūšod godītā 20.—30. godū — fotoattāli kai par muzeju, tai pogostu kūpumā. Pīmāram, skotomas obas skūlas — jaunū un vacō, obas bazneicās — katōlu un pareiztēcīgūs, cīts. Deponāti materiali īvōkti gon nu pogosta īdzeivotājim,

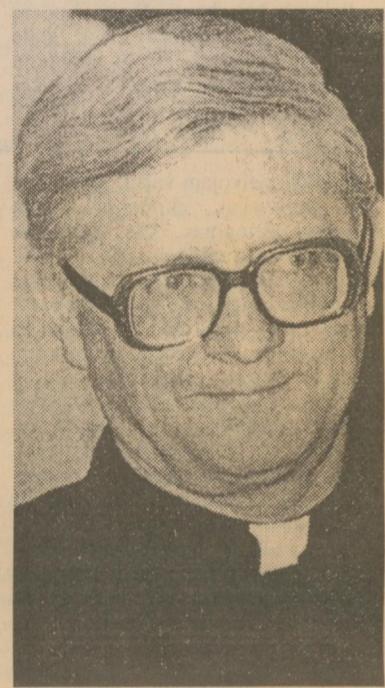
un A. Deltuvu slepeni vadēja klūstermōsu teologiski katehetiskus kursus, dorbs ar katehetim turpynōts ari vālōkūs godūs.

1989. godā 2. jūni jēzuitu ordeņa generals, tāvs Hanss Pīters Kolvenbahs prīsteram J. Borutam uzticēja Leitovas jēzuitu provīciāla pīnōkumus. Pēc sekmeigi veiktō dorba generāls jam pagarynōja uz trejīm godīm šōs apryupes dorbu — ari Latvējas jēzuiti padūti jō vadeibai. Pēc pīvesta V. Treibšo nōves 1995. goda 31. decembri J. Boruta pīsadalējōs bāru dīvcolpōjumā svātō Franciska bazneicā un sacēja atvōdvōrdus.

Nu 1992. goda 1. septembra Jonas Boruta ir docents Viļņas universitātes vēstures fakultatē, ari Leitovas katōlu akadēmējas centralōs valdes viceprezidents. 1997. goda 28. majā pīvests Jōns Pīvuls II doktoru J. Boruta īcēle par veiskupu, jō konsekrācija nūtyka tō pošā godā 21. jūni. Tagad ir Viļņas arhidiečēzes paleigveiskups.

O Kauņas arhidiečēzes paleigveiskups J. E. Rimants Norvīls dzīmīs šōs diecēzes Babtu draudzē Sitkūnu cīmā, 1975. godā jys beidze Kauņas 26. vydusskūlu un turpynōja viucētis Politehniskajā institūtā. 1976. godā jū īsauce padūmu armejā, pēc tam 12 godus strōdōja dažādus dorbus, 1986. godā īsastōjōs Kauņas goreigajā seminarā un 1991. goda 24. febrāri jū ordinēja par pristeri. Kolpōja par vikaru Kauņas katedrālē, Viliampolē un Augšanceļonōs bazneicā, 1993. goda 15. aprēļi kardinals V. Sladkevičs jū īcēle par Kauņas arhidiečēzes kūrijas kancleru, kura uzdevumūs ītylpa sagatavōšonās dorbi, sagaidīt Leitovas pīvestu Jōni Pīvulu II. Jaunais prīsters gūdam veice šū atbīdeigū pīnōkumu. 1994. godā īcāls par Kauņas arhidiečēzes paleigveiskupu, konsekrācija nūtyka tō pošā godā 29. jūni Kauņā, kur jū konsekrēja par veiskupu.

Lai Aglyunas Dīvmōte svātēj obus veiskupus, kuri 15. augustā pīsadalējōs dīvcolpōjumā un procesejā!

Dr. Jonas Boruta

Rimants Norvila

SKAIDREITE APEINĀNE, J. RAINĀ MUZEJA JASMUIŽĀ VADEITĀJA

SABĪDRISKA ORGANIZACEJA »JASMUIŽAS FONDS«

Taids izveidōts Jasmuižā (Aizkālnes pogost) kai nūvoda kulturas un vēstures centrā, juridiskōs persūnas ir Preiļu rajona padūme, Aizkālnes pogosta padūme un zemnīsaimnīcība »Raipole«, fiziskōs — I. Zukulis, JRLM muzeja direktors, kurs ir šō fonda prezidents, P. Rožinskis — valdes priķšsādātōjs, lūceklī un bīdri — A. Egliena, G. Jablonska, P. Ušpelis, A. Rugāte, J. Pīgnīzis, J. Streičs, O. Zvejsalnīks, S. Brūvere, es pati un cīts. Rēzeknes apriķa pūdnīku apvīneiba nōce klājā ar priķšlykumu, ka kotrs šōs orga-

nīcejas bīdrs dīvīnōs pa trejs dorbi.

Fonda valde tagad strōdōj pi dokumentu kōrtōšonās un nūformēšonās. Golvonais uzdevums — leidzēkļu pīsaiste Jasmuižas kai Latgolas kulturvēstures centra tōlōkai izveidei. Naatlākami myusim jōjātaunoj Andreja Paulāna darbneica ar cepli un cīts.

Fonds ir atvārts vysim, ar priķu gaidom jaunus bīdrus un jaunas irūsmes.

INTA BAIBA

JASMUIŽAS VOSORA

Saruna ar Raiņa Literatūras un mōkslas muzeja Jasmuižas filiales vadeitāju Skaidreiti Apeināni un jōs vitneici Solvitu Brūveri

Š. Apeināne:

— Sei sezona beja lūti bogōta gon ar pasōkumim, izstōdēm, ari apmaklātōjūzā. Jaunumi — latgalīšu literatūras laseitovas veidōšona — godu gaitā īsakrōjušos daudzas grōmotas, pamātā trimdā izdūtā literatūra, kai ari periodika, ka arī vāstūs volūdā kai Jōņa Klīdzēja dorbi. Nu juļa vyda dorbōjōs izstōde »Latgolas laika grōmotas lopas«, kura pagōjūšajā godā beja skotama myusu muzeja Reigā izstōžu zālē Piļs laukumā, vēlējums 1917. goda vēsturiskajam kongressam Rēzeknē, kod Latgola tyka pīvīnōta Latvējai. Jei bogōta ar izzīpas materialu, originalu dokumentu klost — gon pīmīnas litas, gon fotografejas, vēstules un tamleidzeigās, pīsaista skūlu un studejūšu

Nūbeigums 3. lpp.

Vina nu vacākajom skūlā Latgolā atklāta 1865. godā Migliniku sādžā Zālmuižas pogostā, telpas jau sovā mōjā atvēlējis Pītera Miglinika tāvs Andrijs, kura strādāja par muīžas pārvaldniku. Kai līcinoj statistika, to 1866. godā te viņcejušis 14 zāni un strādājīs vīns skūlātōjs. Tūfis 1873./74. mōceibū godā tū apmeklējusi jau 32 zāni un 3 meitīnus, skūlātōjam bejuse Polockas skūlātōju seminara izglīteiba, ijs sajēmis 150 rubļus olgā, pogots skūlas uzturēšonai atvēlējis 257 rubļus.

19. godsymta 80. godū skūla pōrcalta uz Zālmuižu, bet 20. godsymta sōkumā — uz Rogovku, kur jau vairāku celu satakā bejja izveidējīs paprāvs cīmats ar bazneicu, krūgu un vairākom būdeitem, kuru mēnesi reikoti plāsi tērgi. Bet par skūlu rypējuši moz, par ūlīcinoj avīzes »Dryva« 1911. godā 16. novembra numeris, kur rakstīts: »Vyspōri runojūt, škola te atsarūn sovaidīs apstākļus. Caur greidu un sīnom pyūvējs, pogots pat durovu navar ītaisēt, lai gan skūlu apmeklēj 135 zemnieku bārni. Tādēj bīži godās, ka lekceju laikā klasses apcīmīgo pogosta skreiverē cyukas.«

1914. godā skūlai uzcīlta jauna āka, bet ar 1919. godu mōceibas te nūteikt latvisu volūdā. Divdasmytūs godū sōkumā pōrveidēta par sešklaseigū. 1935. godā pogosta pōrvaldeiba nūleme uzsūkt jauna korpusa byvuvi, projektu izstrādāja arhitekts P. Pavlovs, izmoksas bejja aprēķinotās 74720,96 latu apjūmā, telpas — sepienom klasem, pa divom kūpmiņei un darbneicom, skūlānu ādamustobai un vyrītvei, dzeivūkli 7 skūlātōjim, kanceleja un skūlātōju ustoba, vyngrōsonas zāle (izjaucama sīna sareikjumu zāles izveidōšonai), garderobe un apkoplētāja dzeivūkli. Kukmaterials, laukakmīnus, kīgelus vīteji idzeivātāji pīvede klausu kōrtā, byvīnīceibu uzņēmēs P. Melnikovs un tō pošā godā 5. jūni tyka pamatāmins, imyrāta kapsula ar nūvēlējumu nōkamajom paudzēm. Jaunais, stolais noms īsvētīts 1938. godā 2. oktobrī, tū vadeja dekanus I. Dēknīši un izglīteibas ministru bīdzis J. Čamanis. Tei īlu laiku stōvēja kāja vydā, mož pamozam tyka apkaimē apzīlumota, īstodeits ībēdōrzs. 1974. godā pi skūlas uzcīlta internats, ap ūlī laiku paplašināta ari pošā āka, tyvumā uzbyuvāts bārnudōrzs, natoli atsarūn ari tei mīsta daļa, kurā sabuvītās Leivīnā mōjas — jaunā Rogovka.

Kai vydusskūla dorbojas nu 1949. godā, kod bejja pyrmais izlaidums, un iznōcis tai, ka Nautrānūs tagad

akumulāts vyss, kas trejsdasmytājūs godū pastōvēja vēl sešos cytos apkaimes skūlās — Mežvidu sešgadeigā, Grīvdīnu, Lyuziniku, Piliniku, Laizānu un Brāzgolas čefrklaiseigās. Pīmāram, 1926. godā jīmos vēl viņcejās nu 50 leidz 70 skūlāni.

Lela lūma Nautrānu vydusskūlai bejuse un iñuoda kultūrestes veidōsōnā. Vysu garū myužā (1845—1925) Nautrānu pogostā nūdzīvējās autodidakts Andrijs Jūrdzs, kurs sarakstējīs un izgatavōjis 25 sējumus ar 100 lopom kotru, tām skaitā ari »Myužegū kalendāru«, kū niu grosīs izdūt LKC izdevīceiba. Ar ūlī nūvodu soisteits dzejnīks un ceineitīgs par brōju un mōsu laimi Pīters Migliniks (1850—1883), te

politiskim darbinīkim, J. Zirnis, A. un J. Kārāni, H. Šers, A. Cybulskis ir pazeistami augstas klases sportisti un tamleidzeigi.

Prūtams, ka pi vysa tō »vaineigā« pedagogi — priķismatu pasnidzejā, kļāsu audzīnōtāji, kuri sovā skūlānū prota atraiseit fīsi tū, kās izarōdējōs nūteicīšais. Jūs saroksts ir gars, kots nu jīm devis vysu sovā skūlātōja un audzīnōtāja talantu, zynōšanas, sīrsdegsmi, kā Nautrānu jaunā pacaudze varut ī drūšus un pareizus celus, mīsta un apkaimes sādžu vordūs aiznest tōli pasauli. Tagad te bārni un jaunātē igust zynōšanas volūdās; ari dzymtāja latgalu, vēsturē, geogrāfijā, biologijā, ekonomikā, vyzualajā mōkslā, matematikā, omotu mōceibā, mōjsaimnīceibā, kulturas

beja atvālātas puļcētis skūlas vīsim pa izlaidumim, gaideitas un nagaideitas tikšonās, atmiņu stōstējumi un īpasazeišonās nu jauna, jo vīns ūtrs nabēja tykušis pat nu izlaiduma balles, beja salidōjumam velteits divkolpōjums Nautrānu katōju draudzes bazneicā, klikskēja fotoaparatu slēdzi un dyuce videokamerās, ar sovīm priķīnasumā uzastātās skūlātōju vokalais ansamblis »RO NA«, skūlānu kōris un deju ansamblis. Bet kod pōri skūlai un apkaimē nūsalaidēs vokora tīms, plāvenā īsādagās draudzeibas gunķurs, kur padzīdīt un ī rūtālōs, gōja vysi, kam tās sagādōja priku. Pa tū laiku sovokrīt mož zāle ītrajā stōvā un tōs skofuteite beja nūdūta vysim, kuri jyut sevī kaidu

nīskō bidreiba, izdūd sovū avīzi »Zuburi«. Ansamblis »RO NA« 1998. godā jau pīsādalejīs Dānejas lelajūs svātkūs »Laudsstavne«. Mōceibas te nūteik 22 kabīetus un datoru klasē, dorbōjas biblioteka, muzejs, ēdneica, kafeineica un skūlānu mōceibū firmas. Eksamenus var aizstōt ari ar zynōmiski pētmīcīši dorbīm.

Nautrānu vydusskūla it pretim nōkūtnēi, jei lepojas gon ar sovīm bejusājīm, gon ari tagadejīm skūlānīm, kai vīni tai ūtri nas jōs vōrdū plašajā pasaulē. ***

Gatavojūtis salidōjumam un sovū bejusās audzēkņu sagaideišonai skūla sagatavōjue brošurenu »Vydusskūla Nautrānūs, pīmīnas medaļu. Šīs īspītās darbenīs ikvīnam atsauce atmiņā jō skūlas gaitas, kod pyrmūs izlaiduma »varūni« sovā laikā izglīteibū īsokuši apkaimēs mozajās skūlēnōs, kas tagad palykušas vin jau jūs atmiņōs. Nu fotoattālim var pazeit kālaus audzīnōtāju vokalās ansambļis »RO NA«, skūlānu kōris un deju ansamblis. Bet kod pōri skūlai un apkaimē nūsalaidēs vokora tīms, plāvenā īsādagās draudzeibas gunķurs, kur padzīdīt un ī rūtālōs, gōja vysi, kam tās sagādōja priku. Pa tū laiku sovokrīt mož zāle ītrajā stōvā un tōs skofuteite beja nūdūta vysim, kuri jyut sevī kaidu

talantu, un tū izarōdējōs, ka bez Ontona Kūkoja vēl natryukst ari cytu dzejnīku, bez Zīfrida Miglinika ir vēl ari cytu branīgi muzykanti.

...

Svātki dažām lobam beidzēs kītīni vin pavāla reitā, skūla beja pasaryupējēs ari par naktsmōjom tōlōkīm, kam senču zemē vairs nav palikšonas, cyti apmeklēja rodus un draugus, lai vēl turpīnōtu staigot pā atmiņu stīgom.

...

Tagad skūla dzeivējo leidza laika goram, pedagogi un skūlānu īsasaista akejēs pār liktīnupi Daugovu, atbolsta valsts celu uz Eiropas Šavīnei. Te visojušis skūlātōji nu Dānejas, Norvegejas un Zīvīrejas, nūvodneica G. Jameja nu Austrālejas, Onufrijs Rancāns nu ASV, ar kura ideju un atbolstu veidojas izcylu nūvodniku pīmīnas vīta Lyuzinikūs, natoli nu mōju, kurōs dzīmīs veiskups J. Rancāns — par ūlī vītu ryupejas skūla. Tōs audzēkni ar lobom sekmem pīsādolos rajona, nūvoda un republikas olimpiādes, SZB konferēcēs, vairōkūs projektūs — »Gaisa pīsōrōjums Eiropā» (sadarbība ar Norvegeju), »Baltejas juras projekts», »Blend a med» un cytūs. Nācīzmērīstā vācī tradīcēs, pi kurom pīskaitamas skūlātōju un Dzejas dīnas, absolventu vokori un cytas, izveidōtas jaunas — konkurs »Eruditās», dailrunas konkurs »Zvirbulis», atzeimej Mötes dinu, Metējus, Lelidinas, Zīmassvātkus, reikoj konkursu »Lōčplēsis» u. c. Dobōjas dramatiskais, zīdu dizaina, nūvoda izpētes pulcēni, vokali instrumentālais ansamblis, folkloras kūpa, deju kolektīvs, ritmikas grupa, jaunsorgi, skūlānu zynō-

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

ONUFRIJS GAILUMS PĪCUS GODUS PĒC UZVARAS

Mes ilgi gaidējom tū breidi,
Kod sabruks imperejas jygs,
Kod nūmōcūšo tymsa kleiss,
Breivs cylvāks sovā zemē byus.
Jau tauta it kai byutu breiva,
Par vysu poši varam lemt,
Bet gryutōka te palik dzeive,
Kod mož teik dūts, bet vairōk jimts.
Kam vara beja jyuga godūs,
Tys šudiņ palik bogōtōks,
Bet daudzim tōli nav leidz bodam,
Kas turējōs — kliust nabogōks.
Arvin vēl dzījōk pūrā grymstam,
Mōc tautu pūsts un izmysums.
Ik godu vōjoki mes dzymstam —
Voi Diva sūds tys uzlykts mums?
Vysgryutōk tūm, kam godu nostra
Jau placūs, cereiba kam dzist.
Un atbiđe ir naatrostā —
Par kū gon otkon vajag' cīst?
Jau pīcus godus tauta gaida,
Kod ilgas pīpīldeitas byus.
Tys daudzim palik nasagaideits,
Kai sveces līsma sadag myužs.
Vairs tōjok ceļa nadreikst zaudēt
Un naida spāki jōsatric!
Ir jōtatvaira vysi draudi,
Kas breiveibū myus' sasnēgt līdz.
1995.

RAMONS SPAITĀNS KROSTĀ

Nōc, kod rīts ar sōrtu līsmi
Tōli zid,
Klausētis, cik syltu dzīsmi
Azars dzid.
Viļneits laičineiti leigoj,
Saule rit,
Dīnas smōrds ar vāsmu steigoj
Vīnuvīt.
Kam tev myužam sovōs gaitōs
Skriņi skrit,
Pavāroj, kai mēness spaitoj
Mozulīt,
Kūpā sudobru ar zaltu
Taisōs līt,
Kab dēl sevis tu jū smaltu,
Pūrmalit.

DRYUMA DŪMA

Mes stōvom plyki, atbruņoti,
Ceļ zūbūnu vairs dūšas nav.
Cik daudzi preciniki, svōti
Pi myusu grūzējušis jau.
Mums tādi meiksti mugorkauli,
Kas kota prīškā golvu līc.
Tai naredzēt, kai rūtoj saule,
Dag myus tautas saulesrits!
Na iżskir tys, cik gars tovs šķaps,
Cik īnāidniku kaujā kōvi,
Bet tys laiks borgs voi trāps,
Tu stōvi, nycynōdams nōvi.

DAILE

Dzīmtā pusē jyusmoj Geja —
Redz, cik skasta ataudzeja!
Kaidas pučēs, kas par smōrdu,
Kolni, lejas — pitryukst vōrdū!
Kas var aprēkinot latūs
Veseleigūs aromatus.
Īvālātō mis mirdz priķā —
Trōpēju es desmitnīkā!
Slavas kulminaceja —
Atzeist mani nacea.
Nūpērc, meilais papuci,
Sveitu map ar kapuci.
Myusu imidžs ceļsīs lūti,
Byus tev unuki i znūti.
Nazynu, kur leist aiz kauna —
Bāg nu manis vysa fauna —
— Kū tu čieksti, kū tu kurni,
Ir vēl nagleitōki purni...

STASIS JERUMANIS

MUNA ŪBELE

Kod saule nūrīt vokorā,
Tei tymsā mani nav atstōjuse —
Dōrzā stōv muna ūbele,
Pylna zīdu un saulis pībyruse.
Kod boltī zīdi atsaraisa un klusi bērst
Un nakti zylī pologi tai zorus apsaguši,
Kai meitine tei munūs sapnūs nērst,
Jo boltī zīdi munā dvēselī īkrytuši.

ONTE LEIČUJŌNS IR LEIKSMI

*Ir leiksni Latvejā, kod orōjs laukus kūp,
Kod gryudi plauksmis spāku jauž.
Un maja vējs tev korstū pīri glauž.
Ir leiksni Latvejā, kod bārzi zali tūp,
Kod kļova zīds ir saulis apmyrdzāts
Un lopu klēpī vōri treicēt mādz.
Ir leiksni Latvejā, kod zeme valgmi syuc,
Kod saule, kōpūt, upis leicī veras
Un sylta vāsma lūdoj īvu cera.
Ir leiksni Latvejā un tei kai bite dyuc,
Kai upe šalkoj plauksmis uzvarā,
Kai stypra klints tei dzeivis otvorā.
Ir krōšņa Latveja kai zaltains kļova zīds!*

LEIGOVAI UN MĀSAI

*Pōr dzīmtū cīmu saule izplēš sprūgas,
Dveš pavasari palāks līpas zors
Un pārnūs voga mykłōs krūkōs
Caur snīgu marta namīrs skar —
Šoļc zemes dzieslōs mūdīs spors.
Vēl naseņ brydu, vējīm grīžūt placu,
Lai vīnu mirkli īraudzeit...
Bet tagad, sirdi jaunas olkas dadzūt,
Maņ blokus centra mōjā mit,
Ar manu mōsu kūpā ej ikreit...
Pōr dzīmtū cīmu saule izklōj sprūgas,
Pōr jumtum spulgoj storu vaiņuks peits,
Es tei radzu pogolmā pa līgu
Tik kvālu, sirsneigu — kai reits.
Kai murias tautas lelō dorba reits!
Tu breidi īaunīs vārsmai dūmu šātei...
Uz placa uzsyt palāks līpas zors:
— Nu, meitān, meilīg golvu atmē stolti,
Lai mylzmus dorba veicams šūvokor!
Un tovōs acīs īleist saulissitors.
Pai tod, kod vokors breivū stundī zvona,
Pōr dzīmtū cīmu blōzma nanūdzīst
Un līpas zorā plauksmis syltums monoms —
Tik maigom byut kai vīnkōrās līpas zors,
Tik kvālušom — kai dagūšs saulissitors!*

REIT

*Vajaga zōboku — palīnej, draugs,
Pats sev tūs pažušu reit!
Jōuzvalk mētejs. Voi tys nav tovs?
Pošam maļ lobōks byus reit!
Darātu paveikt šū nalelū dorbu...
A, lobōk lai reit!..
Uzvōri ikūst, tukšs vādars kai torba,
Pats es vōreišu reit!
Goldā zupa pasarōd gorda —
Varbyut tu ēssi reit?
Najukoi, draugs, najauki tai —
Lobōk lai ādu tyuleit...

ONTONS SLIŠĀNS

*Mans natulkojit.
saprūti tai, kai as soku.
Saprūti tai, kai as rokstu.
Mans natulkojit.
Kas nasaprūt,
Lai palīk nasaprātnē.
Kas nagrib saprast,
Lai nadzeivoj suplok.
As soku dzierdātojim.
As rokstu lasātojim.
Man gona ar jīm,
Kuru dūmā,
Kuru volūdā,
Kuru sapratnē
As asu īaudzs īškā,
A na apleicīnē,
Kas munai īškinei —
Sveša...
1998.*

*Vīnā vierzīni beida i beida;
iz prišku, atpakaļ,
Atpakaļ i otkon iz prišku.
Vīnā vierzīni beida i beida.
A tūs, kas pasper suonim
I nu molas grib īraudzeit
Sovu vierzeišonūs,
Sameida,
Samaļ,
Napaļau
Atsagrīzt beidātūs ryndā
I pasaceit — nu molas īraudzeitū.*

*Vīnā vierzīni beida i beida...
Vys likuos, ka gols jov tepat,
Nu beideišona naaprymst,
Viņ īspryudušūs pavalk atpakaļ
I otkon beida,
Kai colonuk audakla matūs
I auž nu tautas
Tautai šķiersta dečus...
1998*

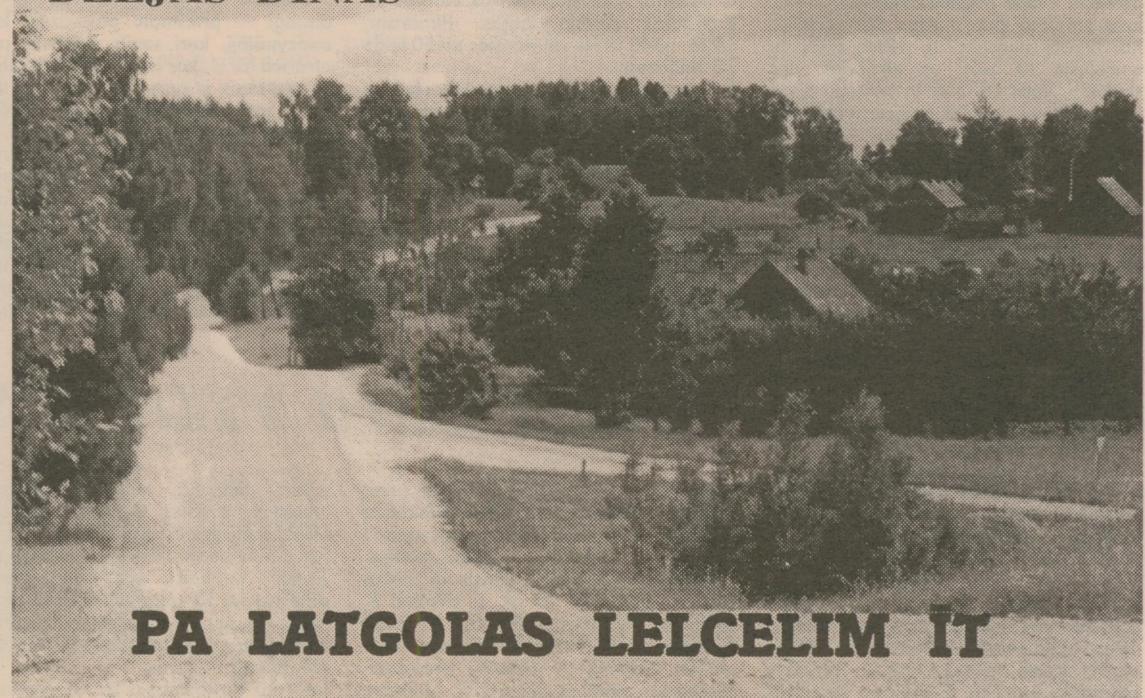
PAR MIRKŠYNUOŠONU

*Sābru Māris Mārītei
Mirkšyņoj ar aci.
Īrauga tū Andris —
Tyuleņ sacej traci:
— Dieļkuo Māris Mārītei
Mirkšyņoj ar aci?
Voi jī kaidi draugi leli?
Voi jī sovvalnīki? —
Nūspurdz smīkly, nūdip sūji,
Nav ni Māra, Mārites.
Palīk Andra vaicuojums
Gaisā karinejūt.
Mārīte ar sābru Māri,
Sasačāruš rūkuos —
Obi divi plāveņa
Skrīn i smīklū lūkuos.
Re, kur divi draugi leli,
Re, kur divi sovvalnīki.
Obim divim acis sprikst
Tai, kai Juoņu gunskurs.
1998.*

NORMUND'S DIMANTS

Drusku breiveibys idūšu,
Lai tu sovu dzeivi vari dzeivōt kai
cylvāks.
Vairōk navajag. Sirdi guņs,
Sirds ar dzeiveibys gaismu pylna.
Kū vēl vairōk. Vēl leidzi sōp
Vysim, kū zin. Tai vīnōš esī.
Gaisma esī, kam gaismys slōpst.
Dvēsele tova ir dabasi, lauki i meži.*

DZEJAS DĪNAS

PA LATGOLAS LELCELIM IT

FRANCIS KRYSTUŽĀNS

LOBS PADŪMS

*Vylks Boriss beja apcielis raiz sātu pūra molā,
kur kozulim i jārulim dreiz myuženēs beja golā.
A kod i telim, kumelim jis ari deve tryuktīs,
tai puorsabeida saiminīks, ka suoce Dīva lyugtīs...
Tok Borisam šuos lyugšonys pi vīnys beja vītys,
jo vylks jau Dīva sunēts ir. — Redz, tādīs ituos lītys!
Kai saiminīkam pazagluobt nu sābra sova grozna?
Nikas jam naatlyka cyts, kai dzeivuošana rozna?
I dazaguoja, biedeigam, nu sātys pūra molā
uz sātu cytu puorzaclēt: uz sātu meža molā.
— Kai Dīva ausī dzeivuosim, nu Vylku pūra tuoli, —
nu nūzaprīcuso saiminīks, i ēssim maizi, suoli!
Tok napaguo i godi treis, kai saiminīkam cyta
te bāda otkon gadejās, kai lyga viersā kryta.
Luocs Kārlis, meža kieneņš pats, nu zīmīs mīga mūdīs,
bie olkons tai kai nālobis, i, voska smoruū udīs,
jis bišu duorā ūbruka, kur daudzi strūpu guoze...
Tai luoču Kārlis apcēle šū sātu meža molā,
ka saiminīka nadīnom te nabie vaira gola:
gon gūvu, vieršu gonampulks pa mežu iztronkuots,
gon auzu teirums lobuokīs nu vītys nūbroduots...
Sūs nūtykumus biedeigūs vacs krauklis redzēja.
— Nu vylka bāg, uz luoča kreit! — jis gudri sacēja.
— Maņ eistyn saprūtama nav šei tova pamuoceiba,
tu vacis putnu gudrynik, kur tīmā sakareiba? —
tai apjukūši saiminīks tod kraukli uzrunuoja.
— Voi bēgt nu vylka navāguo, voi ari vajagoja? ?
— Bēgt vajagoja, šaubu nav! Viņ vāgoj apsavērtīs
sev vītys lobuokys par tū, nu kurys grybi šķiertīs...
Tū saciejs, putnu gudrinīks tod apkupsa kai kops.
Viņ pasaciet bez vuordu liku lobs padūms irā lobs!*

VILIS DZĒRVINĪKS

ONTONAM KŪKOJAM

*Dina kai dinnaks lyugšona
beigūs — gona, lai nōk sārī
tyukstūts burvestībom skurbō Leigū naks,
lai nōk draugi
ti vēl nanuskumiši,
lai meilōtu, lai soka:
as eimū pi tevis
atcerētis kai beja seņok
un kai byus,
kod sauleiti atbreivōs kaida nājausa tyucs.
Dina kai dinnaks lyugšona
beigūs,
nūliku sevi kai ūtu pi molbera molys,
atsaverūs —
vysys krōsys speid
zvāgžnu speidumā,
kai reit
pa jōm otkol spēšu staigot.
nu dzilim meilōtōs occu dabasim
slauceidams leita mōkueišus,
napīlaunūt, ka Lipu kolna galā
kōdreiz varātu byut galeigi tymss.*

ALOIZS RUBULIS

BEJA TAIDS LAIKS

*Veļtiejums Jōņam Cybulskam
Ar spāku tu nu dzīmtinis un bārnam šķieris,
Vairs nasaprūt, kū auž tev svešas varas bierds.
Kur kryumi, kūki osus zorus būž,
Te dīndīnā vosorā vysaidi knišli kūž.
Voi dīna aust, voi vokors lāni dzīst,
Te cylvākam bez gola vajag cīst,
Jo normā jōpaveic, bet dorbs ir gryuts,
Un naktī milioni ūdu ašni syuc.
Te nalaimeigūs myusu dyžan daudz,
Tik naktis dzierd vysu nūpyutis, bet dīnā ciervi klaudz.
Kod zīmā nakti pavadeit zam egles līk,
Vairs cereibū uz dzeivi nimoz napalik.
Te dīnū nakti tevi mūkla bogs un sols,
Un borts zūbū ūpīm sorga blīsis stūbra gols,
Un boltus zūbū ūpīm ūpīm pret tevi rīdeits ašņa suns.
Draugs vīneigais vairs tikai pošu kuriņotō gūns.
Kai pōrdzeivōt un kai tū icīst spēt,
Ka Latgolu vairs myužam naredzēt,
Kur dzīmtō volūda, kur mīlais mōtes bolss,
Kur svātvokora zvons, kod vokors polss?
Treis dzeives pavadiņš kai dīdzenīš tīvs,
Kam pōrtryukt tūmār naļau DīVS.
1996.*

JŌNS BROKS

SKUMEIGA OKTAVA

*Par ryugtumu jau dzeive ryugtōka,
Guļ sārī nalaime kai akniņi smogs —
Ni dinā vairs, ni naktī mīra nav —
Blōv tōli nāsnīgts senūs ilgu krosts
Un cereibū guļs izdzysuse jau.
Ni sev, ni cītim pats vairs esi lobs,
Vysapkōrt tikai bādu tymsums malns.
Sirds gurušo vairs nazyna, kō olkst.
Leivōnu slimneicā 20. 09. 1980.*

CEREIBU ZVAIGZNE

Sīvai

*Meklēsim, idegsim cereibū zvaigznī!
Naļausim, tymsums lai dvēseli mōc!
Meklēsim poši sev cereibū zvaigzni,
Voi gon kas cīts mums tū sameklēt nōks?
Isalaū nāgādūt nabolts stūdes,
Priks nagrīb inōkt pat sirsneigi lyguts.
Vysur grib leidza ūt nabolts stūdes,
Nav, kas snādz rūku, kod breidis ir gryuts.
Idegsim, idegsim cereibū zvaigzni,
Kotram leidz aizkopam jōnas sovs krysts.
Idegsim spūžōku cereibū zvaigzni,
Klaussim, uz laimi kur meklejams tylts!
Naspēj bez cereibom dvēselei — gaismā un spāks.
Nōkūtēs laimē grib dvēselei dzīvēt.
Nōkūtēs laimē vyspiļneigōkā.
Sorgōsim, sorgōsim cereibū zvaigzni,
Saule kod nūrīt un pūsts ūrā klīdz!
idegsim, sorgōsim cereibū zvaigzni,
Cereibū gaismā byus saradzams Dīvs.
17. 11. 74.*

ONTE LEIČUJŌNS SVEICĪNS SKŪLAI

*Zylūs dabasīs mōkūni tynas —
Soltu elpu tōm uzpyutis vējs:
Nagontnīks — alētīs zyna,
Skrīn kai sadedzis, spējs.
Bet šureit, ar grōmotom ejūt,
Leidz durovom ar mani jys traunks,
Tod lai vīns svīlpoj un klejoj,
Lobais muns vosoras draugs!
Nav gryuti rast sovejū sūlu,
Lai klāsi vysse svešōks un gleits —
Tai kai mōmuja agri uz skūlu,
Tai jei dzīvē myus izvadeis reit...*

Normunds Dimants

Īsvēteibū dīna.
Māmeņa Rozaleja
pyn štaltineišu vainadzeni
mozajai, boltajai meitinei
Pauleitei.
Nav cyta, kū dūt,
kai mīlestība.
Lai meitine ir laimeiga.
Zylom kūrpeitem kōjēnōs,
mīlestības vainadzeņu
sērmajūs motūs.

môte Anna
īl i izlyudz
sovam dālam dālu nu dabasim.
Jo vōrds ir Mīlestība.

Jys redzējis Ticeibu i pazeist
Cereibu.

Mōti Annu
četry dāly uz rūkom nas
pa smiķķu ceļu uz dabasim.

Tova môte, meit, klusuma
vajsteibā.

Jei nav dzērdējuse laksteigolu
i tū, ka dāly slavej Dīvu jo svētneicōs.
Jei nikod nav varējuse pateikt:

- Mīlū dēlep”.

Jei nav dzērdējuse nivinu lobu
vōrdu.

Jōs sirds ir lyuzuse žālobōs,
a jei tū nav varējuse izteikt
vōrdūs.

Tu vēl asi kai nūburts.

Vēl Dīvs nav izgōjis caur tovom
acim.

Môte Astrīda
vīnmār nūmūdā.

Vīnmār Ticeibā,

Vīnmār Cereibā.

Bet Mīlestībai
jei deve grōmotu”Trejs
mīlestībys”

i grōmotu

“Dzidūni ērkšu kryumā”.

P. Dainovs

PUČU ZĪDA MYUŽS

Puču zīdenam ikvīnam sovs dūts vōrds,
ik zīdeņam volūda sova — smōrds,
puču vōrdūs cylvāku bārnus saucam,
vōrda dīnōs ar zīdim tūs sveicam.

Nu zīmas mīga pyrmais mūstās krokuseits,
tam leidzi tiki dūdās snīgpulkstineits,
steidz uzzīdēt vizbueite un kreimeneite,
puču gīldē uzņemt lyudzās narciseite.

Vosorā mōkūni dabasūs kai pučis zīd,
puču dorzā zīdi smaržoj un dzīd,
smaržu un krōsu volūdā jī sarunojas
ar pučem uz lūga palūdzes kas rūtojas.

Dvēselē gaiši skaņ maņ puču krōsu prīceigums,
skan pučuzērneiša smaržu soldonais reibeigums,
zīd un zīd kaštaņu sveces un tulpes plaukstūšōs,
skan zīdu volūdas un dzīsmes daždažaidōs.

Plaukst zīdi un smaržoj, vyzuļoj un dzīd,
saulei uzsmāidūt, klīndzereite zīd,
cereibu mīlestībai dūs rūzeite,
visim dūt bučas sūla draisko lauvmuteite.

Ticeibu spākim soyim nu vejūleites mōcūs,
nu rūzes zīda ticeibu mīlestībai smēlūs,
klīndzereite atturētīs mōca nu pōrmēreibas,
uz uzticeibu draudzeibai sauc maigōs peonejas.

Rudinī ar puču spāku slāptu, īpašu
un puču zīdu saprōtu nūbrīdušu
vēl zīd asteres un amizantōs križantēmas,
tom leidzi turētīs spēj slaidōs gladiolas.

Upes krostā tik nasen vēl īvas zīdēja,
aiz lūga cerīni reibinūši smaržoja,
smaržēgas kai vosora zīdēja līpas,
bet dreizi vīn asteres saukus vosorai arītīas.

Aphreinojamī skaitis ir puču zīda myužs,
ik pavasari tys atsagrīzās spyrgts un mūžs,
zīdu smaržōs un skaņōs ikreiz tod ītynūs,
zīdu krōsu deveigumā veļdzejūs.

Žēleigi skan lauztūs, aizmātūs puču vaidi,
beigusēs jūs sajusma, maigums un smāidi;
skaitī Margrīta tōs pēc tam aizmātuse,
ar margrītās zīdim kod beja zeilejuse.

Jōns Viļums

SKAISTA IR DZIMTINE VOSORAS REITĀ

Skaista ir dzimtine vosoras reitā,
Kur zīdūns smaida un putneni
dzīd,
īlejōs jautrōki lūpeni staigoj,
Prīceigas dzīsmeņas ganeni dzīd.
Cik skaista var byut dzimtine
muna,
Latvu volūda dzidra kur skaņ,
Kod jōs gaita ir breiva
Un svātdinōs dīvnomi zvon.
Daugova viļnodama uz jyuru steidz,
Reigas tūri celiniku aicyno.
Strōdnīks voi zemnīks dorbu sōc,
Zali mežy gojēju sveicyno.

STEIGTĪS UZ PRĪŠKU

Uz prīšku var steigtīs
Un mes steidzamēs,
Kod dzeive var beigtīs,
Grybātūs vēl padzeivōtīs.
Vysa dzeive ir plāni un steigas,
Nikod nav bejis gona,
Vēl ūtrōk dīnas ir skrējušas,
Vecuma pīvōtī tū tik mona.
Aizit vīns pēc ūtra draugi
Uz tū myužeibas mōju
Un pēc laiceņa, raugi,
Nasatikt un nasveicynōt tō un tō...

DZEIVES CELŪS

Vai tei dzīsma, voi tei dzeja
Skaņas šurpu nas.
Ni tei dzīsma, ni tei dzeja,
Tei ir mīlas rūtaja.
Mōku dzīdōt, mōku dzejōt,
Mōku kartōs paspēlēt,
Tāvs ar mōti glōzis cylō.
Cytī bārni skūlā gōja,
Es pa celim klejōju,
Cytī bārni mōjōs nōce —
Es ar' leidza taisējūs.
Kod nōce gōdi, jauneiba,
Draugi strōdōja, vuicējōs,
Man beja sovi draugi,
Kas pa restoranim klejōja...

K. Mednis

DRAUGA JEPEIŠA

KLIUDA

“Asu meita cīši sprosta,—
Sēdesim te uz upes krosta,
Lai var lobōk dobu just,
Kai upis nīdris vēl kust.
Cik šūvokor ir ļuti jauki—
Smaržoj vysas pļovas, lauki,
Pasaklaus, kai grīze grīž...”—
Herta sapņoj, Herta sprīž.
Leiku zūdu mēness speid,
Hertas golva klēpī sleid.
Draudzeš nadzērd, kū jei stōsta,
Ni jū apskaun, ni jū glōsta.
Jepēits sprīž: “Ir troka līta,
Bet te jau nav pīkš grāka vīta.
Asu taču gūda veirs
Un pagādom nu grāka teirs”
Pagōjuši daži godi
Kod kūpā bejom daudzi rodi,
Herta maņ par draugu meļš :
“Jauneibā jys beja teļš.
Kod pavadēt jys mani gōja,
Jörōda bej’ veira stōja,
Dūmōju, ka bučōs mani
Klusom voi varbyut ar skani,
Bet nabeja nikō taida,
Pilaista bej’ Jepam klaida.
Prūtams, tū vēl lobōt var
Varbyut pat vēl šūvokor...”

MUOCŪS JAUNŪ ORTOGRAFEJU

Ruomeits šūdiņ svuotūs brauc,
Uodus viņam pakāl sauč:
»Pi tevis izis — žēli kauks,
Piec nedelis uz muojom šmauks!

Jurs nu Laukmolas

1. a klase

Zigma Paulauskis

DZEIVIS BILETS

Mātru autobuss
KUPIŠKIS
BIRŽI UTENA VIĻŅA
MOLEĀTI
Vad bez biletā
Bārnus da 6 godu
A nu 6 — jauna purneņa
I moza auguma...
Taipat
Bosgolvainus kadetus
Policistus
Kontroleris
Mātru autobuss
Vad par pusi biletā
»Puclys pulchrys«
Piec 60 godu
Ni reizis napasumynuotys
-ītis -ātis
I reizi pasumynuotys
-īnis
Mātru autobuss
Vad ar boltajim biletim
Konduktori i šoferi
Koč kurim nakurim
Byuna i izjāmumi

NA TU RIEJU

Vīns pasauļs
Diveji cylvāki
Trejs vineibā
As catūrts
Ni dabasim
Ni iudiņam
Ni tev
I ni maņ
Ceļas rūkys
iz zemis
Druponom sunim
I zivim
Deiroj kažuku
Nūspruodzs
Mikrieslis

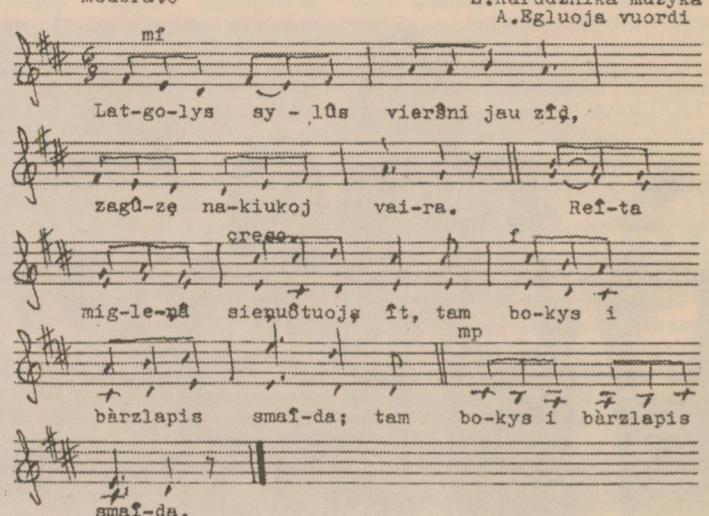
* * *

Zigma Paulauskis dzeivo Viljā,
jauns puiss, kurs niu puordzeivoj
ticeibys krīzi — taipat kai Niče,
Raiņi vysi tī, kam dalāc, ka
bierneibā nakritiski i okli pījimtuos
krīsteiguos patīseibys pakļaunamys
radikalui puorvierteišonai.
Nu lītviņu volūdys tulkuojs

Anvs TILNE

Vieršņu zīdā

Moderato

E. Karūdzniķa muzyka
A. Egluoja vuordi

A. Egluojs

Latgolys sylūs vieršni jau zīdā,
zagūzē nakiukoj vaira.
Reita miglenā sieguotuojs it
tam bokys i bārzlapis smāda.
Vieršnūs piec mada biteitis skrīn,
dzīceri, cik maigi tuos san!
Latgolys sylūs vieršni kod zīdā
i zagūzē nakiukoj vaira.
Dabasūs rudiņa saulcīte specid,
bitis piec mada lai skraida,
Latgolys sylūs vieršni kod zīdā...
Lai bogots rudiņs tūs gaida!

POLITISKYS KVARTYS

1. Viņ tūlaik tauta pasacēs
Ielkapitalam — “nā”,
kod byus tei izacītusēs
šuo valna povodā!

2. Niu kapitalismys liberals
tik tuoli jau palicis kriminals,
ka turpmuok myusejīs ideals
lai kapitalismys ir socials.

I. Ozols

VELTĒJUMS ILMARAM DZENIM

Dzīsmōs jaukajōs klausūs es bīži Ilmaru Dzeni,
Ataust maņ atminī godi kai mirkli tik seni.
Radzu aiz bērncibas lūga, kai lānom kredit snīgi,
Dzērdu, kai mōmuļas rateņš dyucc vokorūs līgi.
Radzu aiz bērncibas lūga, kai lānom kredit snīgi.
Dzērdu, kai mōmuļas rateņš dyucc vokorūs līgi.
Kod es pōrnōku mōjōs nu dorba — Ilmaru Dzeni,
Meita maņ preti skrīn saukdama: tēt, uzlīc Dzeni!
Un otkon ustoba pīleist ar skaistokōm dzīsmom,
Un kai es nūsalis syldūs pi atmiņu līsmom.
Un otkon ustoba pīleist ar skaistokōm dzīsmom,
Un es kai nūsalis syldūs pi atmiņu līsmom!

Marija Rancāne

ČIŽIKAM

Kai tevi nūsauc lai, mozais stepes zīds?
Tik vōrgs un pancicis tu stepes smītīs audz.
Pret vējim spēcīgi un vātrom golvu līc
Un it kai napagurt sev kotru leidza sauč.
Mēs daudzi tyukstūši nu daudzom zemēm kūpā
Te godus aizvodom un sōpu juras brīnom.
Kai apkört tuksnesis ir myusu dzīcīve skūpa,
Kas veļdzi napasnīdz šai cīnī mums nīvīnam.
Tryukst daudzreiz cercību, kū uzlikt maižci malnai,
Dīvs, pīdū! Naspjēju vairs Tevi pīlyugt es.
Dorbz tulzinas palākas ir klōjīs munom dalnom
Un sirds na ticeibū, bet naidu leidza nas.
Vairs šūdiņ nabrečīnūs, ja dažam cēlas rūkas
Kai trauku sadauzētu šū dzīcīvi prūjom svīst.
Maņ stepis zīds vēl palcidz panest mūkas
Un kotru reitīnu ar jaunu spāku cīst.

Kazahstanas »Nōves ilējā“ 1950. godā

Valdis Krāslavietis

Naz nu kaidom taigom nōcis
myusu dravā īmaļdējīs
kārns un izbadējīs lōcis.
Jys strūpus lauž
un izād madu
un bitem gauži dora pōri.
Pūsta jys ar taidu kōri,
kamer napalīk vairs pōri
it nikas.
Pēčōk jys par bitem syudzōs:
bītis vīnmār vaincīgas.
Ja tōs jam mozōk dzīzaltu,
izdzīcīvotu laimeigas.

Igōjis Pasauļa Krūgā
lapni uzmatu sudroba
latu uz letis.
Taipat vin —
lai šamī breinōs,
jo tū jau zynōju seč:
tik dōrgu dzīcīnu
te jīm nav
un nabyus
nikod.

TIKŠONĀS AR INTERESANTIM CYLVĀKIM

IZDEVĒJA UN KOLPOTĪRE

— Poša izdūmoju, kū drukot, poša tū realizeju un poša vēl ari braucu par cylvākiem. Poša asu ari šofere un krōvēja, — tai par sevi stōsta Anita Mellupe, kura izveidōjuse jau pazeistamū SIA bezpečības organizaceju »Liktīstostī«, kura jau ari laiduse pasaulē na vinu vin liktīstostu un cytas interesantas grōmotas. — Maņ ir trejs stabili redaktori, vysi pensionari, kuri strōdoj mōjōs. Man ir vīna cylvāka SIA, kurā pate atbyldu par vysu. Kadri maņ breinišķeigi — Gunta Strautmane, kura sagatavōja Gunta Ulmaņa memuarus, kas ir pīpraseita grōmota, kai ari cytas, ūtra — Vija Grambule, izdūmas bogota redaktore, ari Ligita Bibere. Taipo naatsoka cīti.

Grōmota ir vajadzeiga cylvākim, lai ari jī na vīnmār spējei īsagōdōtis, kū vālas. »Liktīstostī«, un na tikai tūs, A. Mellupes apgōds izdū dažadas grōmotas, bet vysmeilōkōs jai tūmār asūt par cylvāku dzeivem; tī ir aktīri, mōkslinīki, sabīdriski darbiniki, dzejnīki un prozaiki.

— Ir jōzmontoj izdevēiba, kamer jī vēl storp myusim, kamer vēl svaigas laikabidru atmiņas, jo ar aizišonu myužebā vīnmār teik zaudeits daudz kō svoreiga un nōkūtnes laseitōjs byus pateicīgs, jo mes, laikabidri, protuši ari jam sagōdōt kū vinreizeigu, — tai sovu dorbu un aizaraušonūs komentej izdevēja. — Ceņšamēs satvert un paturēt klōtbyutnes, leidzdarbeibas efektu, kas daudz kū dūd un dūs laseitōjam.

»Liktīstostī« apgōds var jau lepītis ar daudzom grōmotom, tōs ir vysai dažadas gon saturā, gon ari formatā, nu gluži mozeņom leidz videji lejom un atbilstušam plāsi izplateitajam standartam ar teksta

salykumu 11x17 centimetru laukumā. Biži vin jimōs ītvarts pats golvonais, rakstureigais autoram voi personažam, pi kura kavejas grōmota, nūformeitas lobā poligrafiskā kvalitatē, pamateigi īsitas, lai naizyjuk ari ilgōkā litōšanā un, kas ari vysai svoreigi, saleidzynuši lātas, jo izdevēja nav stōdējusi sev mērki »izsists kapiņu«, bet gon sovs rāžojumus pēc īspējas tyvynōt tautai, laist jīmā. Reizem grōmotas jei pōrdū pat lātōk nakai jūs pošizmoksa. Tys, ka ciš materialus zaudējumus, teik kompensāts ar moralu īgvumu.

— Muns lelōkais pagudynōjums beja, ka Ludmila Azarova atļōve sastōdeit Ojāra Vācieša grōmotu. Gunta Strautmane pošlaik strōdoj pi četrapadsmītōs »Liktīstostī« grōmotas par aktīrim. Gatavojas ari cytas... Un tys vyss maņ ir meiſ... Kai sacejīs slovona Boris Bērziņš: jo dori dorbu, kurs tev ir dōrgs, kaidu olgu vēl gribi? — tai komentej Anita Mellupe. Jei pastōsta, ka storp pīpraseitōkajom ir Somerseta Moema dorbi, grōmota sakortōjis LU Filologejas fakultates I kursa students Rutkis, tai ka jai augūt ari jauni kadri, ka na vīni vin pensionari interesejas par izdūšonu. Ari poša A. Mellupe pastōveigi asūt ar grōmota rūkā, pastōveigi dūmojūt un meklejūt, kas vēl varātu byut nūdereigs un interesēt laseitōjus.

Dzeivesstōstu sereja apvīnoj 25 grōmotas, tys ir unikals veikums, dimāl, bez tō, ka natryukst laseitōju, kuri kotru izdavumu gaida ar napacīteibu, ir ari taidi, kū naspēj īkustynōt pat šei literatura, nūlyktovīs īsakrōjas narealizātōs grōmotas, bet par izdevējas golvu mylzt porōdu tipografejom, autoru honora mōkūni. Un cik lels atvīglōjums ir, jo atsarūn koids bogots un

saprūtūs spnsors, voi ari autoram pošam ir tik leidzēkļu.

— Šūbreid braukoja pa skūlom, vosoras sōkumā devuš uz izlaidumim skūlōs un krītni vin dōrgōkas grōmotas pōrdevu par 30 santimim, jo cytas izejas jau nav. Nu Latveja pōrdūtajōm grōmoto zaudējumi jau ir ap 12 tyukstūšom latu. Kas tik teik īgyuts, tyuleit jōnūgōdoj uz tipografeju. Vakar, pīmāram, itērgōju divus symtus, šūdiņ tī ar bankas pōrvadumu nūgōdōti pēc vajadzeibas. Nu veikalim un kioskim jōgaida kritni ilgōk. Paldis Talsu tipografejai, ka vēl var pagaidēt, paldis ari par lobū dorbu — salykumu, īspīšonu, īsīšonu, īpoši tōs dizaina centram. Jī ari nareti sponsorej apgōdu.

Var saprast cīnejamū izdevēju un lobā nūzeimē apskauš jōs energēju, aizrauteibū, naatlādeibū, reizem pat speitu. Jei nasabeistas, lai ari byus dōrgōk, krītnōkūs dorbus izlaist citajūs vōkū. Tī, kas ir meikstajūs, taipat īsīti gūdam. »Ar leimātōm grōmoto var dareit vysu, jo tik ar kōjom nakōp vērsā — naizjuks, na kai ar »Daugovas« (voi ari cytu) izdavumim, kurus kauns pīdōvōt un bail, ka pošas rūkōs jau naizyjuk« — ryguti pasmaida Mellupes kundžē. Patīšam, cylvāki nu taidom beistas.

Apgōdam pošam beja jōsaryupej materiali citajim vōkim — tī ūbreid izseikuši, jaunōkajam laidīņam — Kārla Sebra »Meilō meļa memuari« palicis vairs tikai meikstais vōku papeirs. Izdevēja baidējusēs, ka voi vysu pērceji, bet realizēti 11 tyukstūši eksemplaru — tys, var saceit, jau milžiegs metīps. Bīžok izdevēiceiba čeras pi kaidim pīcim septenim symtī, nu kurim sovs synts aizit reklāmai, un ari tod vyss ir ar milžēigim zaudējumim, kura izmoksoj latu un vairōk, jōrealizēj vin par trešū voi catātūrī daju nu jōs vērtēbas — taids niu ir izdevēja dorba rezultats! Pat vōka īspīšonā naatsamoksoj...

— Tūmār jōdora ir, — soka A. Mellupe, — jo reiz sōcis. Kōdreiz,

cīlēcīskōs, nacionālōs jyutas sevī saglobot. Naivim nabyut, sōltim un vīnādzeigim nakliut, drūšim un atbreivōtim, tautai vajadzeigim byut, sova myuža laiku cīneit, tīs kōtram tikis vīns dōvōts, ar gūdu un krītnu dorbu lai byutu tīs zeimūgōts. Pučēites, kūki, kryumi, rūdīņa solnas gādīt, jaunam pavasaram spākus krōj, zīmu jaužūt, plaukšonas un zīdēšonas priku nu zemes jī ceļ, mōceitispriku nu Tovas zīdōšonās skūlāni smeļ. Klusumu vyslobōk varam tod sadzērēt, dzīsme voi muzika kod beiguse skanēt, skūlas dīnas aiz godu kolnīm aizgōjušas, sīrīs dagtōs zīnōtōres guntīnas nav dzysušas.

kod jau galeigi pūrā, tod pošai ari jōmēginoj nu tō tikt ūrā — jōražojoj kas ejušōks.

...Cylvāku myuži plyust kai smīltis caur pērstim, kū varam nūvert nu laikabidru dzeives, īmyužnōt grōmotā — tys paliks. A. Mellupe uzatraucas, ka jau tik daudzi populari aktīri aizgōjuši nu dzeives, taipoš kai cyti pazeistami cylvāki, un nav pagivuse jīm veiteit kaidu izdavumu. Asūt savōks tik daudz ūrkorteigi vērteiga materiala, pīraksteitās Annas Ludiņas atmiņas, kura jau aizgōjuse nu myusim, paspāts pīraksteit ari par Lidiju Freimanu, cytim. Jei soka: »Korston rūkom grōbu ziņas, lai nikas naīt zudumā. Un jo mes tū naizdareisim, tod kas tod cīts? Cik myusim slovona rakstniku, dzejnīku, kōru dirigentu, cytu persūneibū, ar kurim gūds dzeivōt vīnlāceigī! Un kam gon, jo na myusim, cytim jaunōkām laikabidrim par jī raksteit!«

Grōmotas izdevējam ir kai mīseigi bārni, par jōm var stōsteit stūndem ilgi, un vīnmār atrast kū interesantū. Tai tys ir ari ar Anitu Mellupi. Taišni bīrenīms, kur tādā nālela auguma un trauslā sīvītē tik gribas spāka un pīrīceibas. Jei zyna, ka gūdam ījāmuse sovu niu un jōs izdūtōs grōmotas navar sajaukt ni ar kaidas cytas izdevēiceibas produkciju. Jai vairōk tūmār pateikūt možōka izmārā grōmotas, kū var pajīt leidza sūmā voi kabatā, palaseit celā.

Anita Mellupe dzeivoj Siguldā, bet dzymuse Sibirejā, par sevi soka, ka jai dvēsele tik plaša, kai šys kontinents sasadorbojas ar daudzu rajonu grōmoto veikalim un bibliotekom, bīži brauc tīktis ar laseitōjim un stōsta par apgōda jaunumim, pīdōvoj izdavumus par redakcējas cenom, īpazynūs ari ar Latgolas daudzajim grōmoto draugim, rēzeknīšim tīmā skaitā; braucut uz skūlom, kū organizej bīži un sistematiski, apmeklej ari vītejōs bibliotekas, jo tikai tai var izdevēvōt šūdiņ kolportirs...

LEONARDS LATKOVSKIS

DIREKTORS
DR.A. BROKS

JAUNS METS PĪMINEKLĪ -

tai varātu saceit par LKC izdevēiceibā Rēzeknē laistū klajā kabatas formata grōmateņu, kas izdūta speciali pīmīnas zeimes — krūcifīks — atklōšonai pi Aglyunas internatgimnazejas šō goda 14. augustā, turpnojūt īzycīlō myusu nūvoda dāla Aloizija Broka pīmīnas īmyužnōšonu (par tū »Zemtura« īprikšejā numerā). Gimnazeju direktoram un go-reigajam dvēseļu gonam A. Brokam veiteits na mozums atmiņu stōstu, na vīns vin autors apcerējuši jō biografiju, profesora Leonarda Latkovska, kurs persūneigi pazyna jū, biografiskā eseja ir krīns tō vysa pīpīdynōjums. Vōceņu tradicionali veidōjis izdevēiceibas pastōveigais grōmoto nūformātōjs Sveņčs.

vairums redaktoru nu latgalu volūdā sarakstāto beistus kai valns nu krysata? Voi izdzēvuoš latgaliskais humors kai tautys rakstura īpašeibā i kai latvīšu rakstnīceibys žanrs? Iz itim vaicuojumim grybu dūt eisu atbīđi. Pastouveis i izdzēvuoš tūlaik, ja redaktori i izdevēji suoks saprast, ka latgaliskū humoru losa, ka latgalīšu feletona laseitōju gāda ar napacīteibū, ka latgaliski feletonus losa pat tī, kurim pret latgalu volūdā kai tādū ir lelys antipatejys. Losa i laseis na viņ Latgolā, a vīsa Latveja i pasaulei, jo humors i smīklys tok uorstej pruotu nu īsyunošonys.

Es ceru i tycu, ka Čepulis, Mase, Benedikts Dymoks, Jākupānu Jezups, Ceceļānu Ontiks, Petru Pīters i vēl daudz cyti raksteis i tiks publicāti, tāi saglobojut i atseitūt latgalīšu feletona tradiceju.

Tik vīnu litu gon grybu īrūsynuot. Voi navarātu tādi vīsa Latgolā cīnejami kungi, kai Juoņs Eļksnis, Ontu Rancāns (Preiļu), Valdis Lauskis, Valentīns Lukaševičs vinu reizi LKC izdevēiceibā, voi Daugavpīls, voi Rēzeknes augstškoluos Filologejas fakultātēs saorganizēt latgalīšu feletonistu konferenci, ar kaida literatūrkritika īvīris referatu. A tū pat varātu cīnejomais Voldemārs Ivdris LTV kulturprogrammā.

Var izlikat, ka es sepineju. A feletona, latgalīšu feletona izdzēvuošonys diel, var ari pāsepineit. Dīvs zyn... kai dzeivē īsagrūza. Vys ideja byus pasvista.

ZEMTURS

LATGOLAS NŪVODA NEDEĻAS LAIKROKSTS

Dibynōtōjs — A. Rancāns izdevēiceiba, posta indekss — 3053.

Atbildeigais redaktors A. Rancāns Redaktors J. Elksnis

Masū informācējas leidzēkļa registrācēja aplīceiba Nr. 1609, iznōk nu 1998. goda 30. decembra četras reizes mēnesi — pīkdiņōs. Izdevēja nūrēkinu konts Latvijas Unibankas Preiļu nūdalā Nr. 468425, kods 310101900.

Izdevēja adrese: A. Upeša iela 3—49, Preiļi, LV-5301, tōrums 8-253-21516.

1 spīdīlūksne, Līvijas Kalvīnes datorsakums un Solveigas Sarkanes datormakētēšona, īspīša SIA «Latgales druka» Bazneicās iela 28, Rēzekne, LV-4601.

REDKOLEGEJA

PAŁDIS TEV,
SKŪLĀTĀ!

P. DAINOVS

PAŁDIS TEV, SKŪLĀTĀ!

Par tū, ka mōceji myus gudrōkim, redzeigōkim byut, arvīn skaneigōkai myusu dzeives dzīsmei kliut, dvēseles skaidreibu naļaut ikdineibai duļkot, ar sīdi un dvēseli sovai tautai kolpōt. Dzeives kolorīt skaistumu myusu sīrīs sēji, skaistōkū zīdu — divbejeibū dvēselēs īaudzēt spēji, sīrīsapziņu nazaudēt, tautas breiveibū sorgot,

L. ŠIRINS

KAI GRIBĒJU IZLASEIT SEIKSTA UN LUKAŠEVICA GRŌMOTU UN KAS NU TŌ IZNĀCE (NAIZNĀCE). HUMORESKA

Kai izdzērdu, ka O. Seiksts un V. Lukaševičs pījimti Rakstniku savīneibā, padūmōju, ka beidzūt asom atrodi jaunus talantus un, sajēmis nu Lauska kunga dažas grōmotas, ar jō gōdeibū izdūtās, tīmā skaitā ari romanu »Valerjana dzīvei i redzīni«, sōču laseit. Bet soku pavysam atklōti: tōlōk par pyrmū loppusī natyku un dažu imaslu dēj.

Pyrmom kōrtom, grōmota nalosoma, jo teksts salyks pret vysim poligrafējas lykumim — lelym (verzīlim) burīt un vēl kūrīvā (škeibim). Tys vin jau traucej, tī laikam var vin izskaiteit pa vīnam burītam, bet na izla-

set. Útrom kōrtom, teksts ir Leikumas ortografejā. Te otkon jau kurū reizi jōpasoka, voi jei ir sajāmēs kaidu lelu premeju nu myusu īnāidnīkum par latgalu volūdas raksteibas šķēlšonu, voi ir koids cīts imēlis, tikai jōsoka, ka tādi cylvāki, kai augšmīnāt, ar vysim spākīm dora naīspējamū — myusu volūdu tyvīoj kīru volūdai, uz kota sūla lītojūt rūsicismus. Gribis itīm varūnīm atgōdīnōt, ka godysmūt myusu vysētōkajim īnāidnīkum naizadevēs īzskaut latgalu volūdu, tod ari itīm naizadūs.

Es vēl dūmoju, ka myusu (rokstūšūs) uzdavums ir atteirēt augšlatvišu volūdu nu rūsicismim, navys pīsorēt. Gribom voi na cīši, tūmār tyvōk jōstōv lejaslatvišu volūdu, kas ir organiski, it nimoz na

pretdabiski. Losūt jūs, maņ likas, ka obi pīmīnātī autorī voi nav kaidi Krivejas spīgi — jōpazīpoj uz attīceigu īstōdi. Vysmoj lai nūjam ašņa analīzi — drūši vin tōs svešas vin ir.

Treškōt, par saturem maņ gryuši spīsti, jo teišam leidz golam nabeju spējeiçs izlaseit. Tō izklōtās vin ir brutāls, pīzēmētās un solkoms, pi tam dažas problemas, cyltās romanā, risynomas vīnkōrši. Saceisim, jo nīz pauti — jōjāzīt uz pērti, na jau par tū zīpōt vysam pasauļam. Oi, Dīvē, Dīvē, par kū tu līc itīm pūsim tāi vētēs, tāi pīsāmīt myusu volūdai!

Tai kā par pyrmū loppusī tōlōk natyku, to dūmōju, kū dareit, kai datikt da grōmotas beigu, naizlaižūt ni lopas pusi. Kai reizi pi manā atbrauce švageri — dzeivoju uz laukim, turu gūtejās un vysod pi manis ir pīns, krējumis, svīts, bet mōsa ar jū dzīvejā pi pīsātā, jīm itīs kustūnēsu nava, bet produktus ītū ītū cīnej, ad, aīz auss šķurinōdāmi — un dūmōju: rūkā, vecīt, asi! Par veļti es tev vysu tū nadūšu un soku švageram: jo jys šū grōmota izlaseit un pēc tam saturem atstōteis — līudzu. Lai es ari zynu, kai tīt Rakstniku brōleibā, dūšu vysu. Jo nā —